

Інформаційне перевантаження: Сучасні учні та студенти стикаються з великим потоком інформації, що ускладнює концентрацію та критичне мислення.

Цифровий етикет і кібербулінг: Збільшення випадків кібербулінгу серед учнів вимагає введення уроків з цифрової безпеки та культури спілкування.

4. Емоційний інтелект та соціальні навички

Розвиток емоційного інтелекту: Освіта зосереджується на академічних знаннях, часто нехтуючи розвитком емоційних та соціальних навичок.

Конфліктологія у школі: Вивчення та впровадження методів вирішення конфліктів серед учнів, розвиток навичок емпатії та толерантності.

5. Професійне вигорання педагогів

Збільшення стресу серед учителів: Велика відповідальність, невизначеність умов праці та перевантаженість призводять до високого рівня стресу і вигорання.

Ментальна підтримка освітян: Потрібні програми для психологічної підтримки та профілактики професійного вигорання серед педагогів.

6. Інноваційні методики навчання

Комунікативні підходи: Підвищення інтересу до інтерактивних методик, проектного навчання та використання гейміфікації.

Індивідуалізація навчання: Визнання необхідності персоналізованого підходу, враховуючи унікальні особливості та потреби кожного учня.

Ці актуальні питання є важливими для подальшого розвитку психології та педагогіки, оскільки від ефективного вирішення цих викликів залежить психологічне здоров'я та якість освіти майбутнього покоління.

Линник Денис Віталійович,
Чобітько Михайло Ігорьович

Науковий керівник – канд. іст. наук, доц. Золотарьов В.С.
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

ХАРКІВСЬКЕ ТОВАРИСТВО ГРАМОТНОСТІ: ІСТОРІЯ ЗАСНУВАННЯ І ВІХИ ДІЯЛЬНОСТІ

На самому початку 60-х років XIX століття, саме після звільнення селян, кращі сили тогочасної інтелігенції усвідомили необхідність просвітництва широких народних мас. Це прагнення приблизити просвітництво до народу вилилось спершу у заснування цілого ряду недільних шкіл, які діяли з успіхом. Перша цифра вражає настільки, що надалі вже перестають дивувати будь-які статистичні дані. На початку 60-х років XIX ст. письменних людей в Росії було не більше 6 %. Так, в 1856 р. на Україні було лише 1320 початкових шкіл, в яких навчалось 67,1 тисяч учнів, тобто, одна школа на 6,6 тисяч жителів, один учень на 150 чоловік населення. Подібно іншим містам у Харкові були відкриті недільні школи, кількістю п'ять, в яких навчалось більше 1200 людей, а кількість вчителів досягало 200. Але недовго існували ці недільні школи. За царським наказом 13 липня 1862 р. існуючі недільні школи були закриті.

Таким чином прогресивні інтелігентні сили були позбавлені можливості здійснювати свої ідеї. Але ці сили не здалися, а навпроти, групуючись навколо відомих суспільних діячів, професорів Харківського університету Э. С. Гордієнко, Д. І. Каченовського, А. А. Потебні, А. Н. Стоянова, М. М. Бекетова, вирішили створити нову організацію, яка дала їм можливість здійснити свої завітні мрії.

Першим в Україні, яка перебувала у складі Російської імперії, було створено в 1867 р. Харківське товариство поширення в народі грамотності. Пізніше в Україні виникають Одеське слов'янське товариство (1870 р.) та Київське товариство грамотності (1882 р.).

Ідея створення товариства грамотності у Харкові вперше була висловлена громадським діячем М. П. Балліним. Маючи намір започаткувати товариство грамотності в Костромі, М. П. Баллін уже тоді в листах до своїх друзів харків'ян радив заснувати подібне товариство й у

Харкові. Один із слідчих, що займався політичними процесами, князь О. Ф. Голіцин доповідав цареві у вересні 1862 р.: «... перша думка заснування комітетів грамотності належить Балліну, і він вже має намір втілити її в життя». Після переїзду до Харкова Баллін одразу розпочав здійснення своєї ідеї. В нього вже був чималий досвід у створенні громадських організацій: в 1857 р. він заснував в Катеринославі «Товариство самовдосконалення» перейменоване в 1858 р. у «Пікквікський клуб» (за Діккенсом), основною метою якого була «боротьба з неправдою». В Харкові він спочатку створив «Клуб чесних і благородних людей», на одному із засідань якого було прийнято рішення про відкриття в Харкові перших недільних шкіл. Разом з майбутніми членами Харківського товариства грамотності М. М. Бекетовим, і П. Ковалевським М. П. Баллін викладав у другій недільній школі. І саме недільні школи 1859-1862 рр. підготували ґрунт для започаткування Харківського товариства грамотності. На користь цього говорить той факт, що першу редакцію статуту Харківського товариства підписали 159 учителів недільних шкіл. Саме діячі, які працювали в недільних школах, після закриття урядом цих навчальних закладів «як вогнищ революційної пропаганди», першими почали пошук нових форм освітнього руху, гуртуючи навколо себе людей і запалюючи їх ідеєю створення культурно-просвітньої організації. З їх осередку було обрано комісію, якій доручили виробити статут такої організації.

Початком практичної діяльності щойно створеної громадської організації стало заснування школи-інтернату для селян приміських районів Харкова з українською мовою навчання. Ініціатором цієї справи став учений-хімік, професор Харківського університету М. М. Бекетов, ім'ям якого називали і школу – Бекетівська. Ця школа, що мала готувати сільських учителів проіснувала 3 – 4 роки, після чого стала урядовою. Незабаром її перевели до Білгорода, і вона стала називатися Білгородська вчительська семінарія.

Днем заснування Харківського товариства поширення в народі грамотності вважається день, коли все ж міністерство внутрішніх справ затвердило статут цього Товариства – 24 березня 1869 р. Статут Товариства поклав початок існуванню самого Товариства і був внутрішнім регламентом його діяльності, своєрідним керівництвом до дії, згідно з яким будувалася структура Товариства, здійснювалися зносини з іншими громадськими організаціями, чітко визначалися права та обов'язки Товариства і його членів.

В статуті 1869 р. було визначено головну мету діяльності Товариства - «посилене розповсюдження грамотності і початкових корисних знань в рамках, дозволених урядом». Основна мета мала впроваджуватися в життя шляхом надання матеріальної допомоги вже існуючим народним школам, відкриття нових шкіл, розповсюдження в народі дозволених цензурою книг тощо.

Роки, що настали по революційних подіях 1906-1907 рр., відзначилися посиленням тиску з боку уряду. В листопаді 1909 р. в приміщеннях всіх закладів Товариства протягом тижня проводився обшук. Не було знайдено нічого незаконного. Перевірка документації Товариства за 1905-1907 роки не дала ніяких компрометуючих матеріалів.

Товариство вдалося врятувати від негайного закриття, але жити і діяти надалі воно могло лише за умови прийняття нового статуту. Губернатор встановив термін для вирішення питання про прийняття нового статуту до 15 липня 1910 р. Але, залучившись підтримкою з Петербурга, члени Харківського товариства посміливішали і, навіть, ухвалили на засіданні правління звернутися до губернатора з проханням відкласти справу нового статуту до 15.10.1910 р.

Отже, при ознайомленні з історією створення Харківського товариства грамотності була розглянута жахлива ситуація освіти в Харкові до створення Товариства, кроки міської інтелігенції щодо його створення, перші зміни з початку діяльності Товариства. Вже протягом першого року свого існування Харківське товариство грамотності оформилося організаційно, почало відкривати школи, що дало високі результати в підвищенні грамотності серед населення і як результат великий внесок в освіту, культуру, науку Харкова.